

Vergi Yazıları -1

Mesut KOYUNCU Yönetim Danışmanlık & Vergi Hizmetleri | YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR

ORTAKLIK HAKLARININ VE HİSSELERİNİN ELDEN ÇIKARILMASI

A- Gerçek Kişilerin Sahip Olduğu Ortaklık Haklarının ve Hisselerinin Elden Çıkarılması

Anonim şirket hisseleri ile menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar (GVK Mük.80/1) ile limited, adi komandit ve kollektif şirket ve adi şirketlerde ortakların hisselerini satmaları karşılığı sağladıkları kazançlar (GVK Mük. 80/4) değer artışı kazancıdır.[1]

Alım satım faaliyetinin ticari bir mahiyet taşıması halinde elde edilen kazanç ticari kazanç olarak vergiye tabi tutulacaktır.

Hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirmesine yönelik açıklamalarda bulunulan 232 Seri Numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğine göre *"diğer yandan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artış kazancı olarak vergilendirilmesinde yıl içinde yapılan işlem sayısının birden fazla olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Bununla birlikte ticari bir organizasyonu gerektirecek nitelikte alım-satım işlemlerinin yapılması halinde elde edilecek kazançların ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerekmektedir."* denilerek **hisse satışlarında kazancın ticari kazanç olarak değerlendirilmesi için bir yılda birden fazla yapılması yeterli görülmemiştir.** Kazancın bu şekilde değerlendirilebilmesi için **ticari bir organizasyonu gerektirecek nitelikte alım-satım işlerinin yapılması** gerekmektedir.

Borsa İstanbul'da işlem gören kurumlara ait hisse senetlerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67 nci maddesinde belirtilen hususlara göre vergilendirilecek olup bu yazının konusu dışında tutulmuşlardır.

İvazsız elde edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar vergiye tabi değildir.

B- Tam Mükellef Kurumlara Ait Olan ve İki Yıldan Fazla Süreyle Elde Tutulan Hisse Senetlerinin Elden Çıkarılması

1. Genel İlkeler

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, ivazsız elde edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar vergiye tabi değildir. Hisse satışlarının vergiye tabi olmama halinin geçerlik kazanabilmesi için;

-Tam mükellef bir kuruma ait olması,

-Anonim şirket hissesi olması,

-Şirket hisse senetlerinin iki yıl boyunca elde tutulması gerekir.

Dar mükellef bir kuruma ait hisselerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ne kadar süre elde tutulmuş olursa olsun vergiye tabidir.

Vergiye tabi olmama halinden yararlanabilmek için gerekli olan koşullardan diğeri devredilen menkul kıymetin anonim şirket hisse senedi olmasıdır. Anonim şirket hisseleri hamiline ve nama olmak üzere ikiye ayrılır.

Son koşul şirket hisse senetlerinin iki yıl boyunca (730 gün) elde bulundurulmasıdır.

Kuşkusuz kazancın bu şekilde değerlendirilebilmesi yani vergi dışı bırakılabilmesi için **ticari bir organizasyonu gerektirecek nitelikte** alım-satım işlerinin yapılmaması gerekmektedir.

2. İlmühaber Çıkarılması ve Hukuki Niteliği

Uygulamada anonim şirketler zaman zaman hisse senedi bastırmaktan imtina edip bunların yerine geçmek üzere "İlmühaber" çıkarabilmektedirler.

Mevcut 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 486 ncı maddesinin ikinci bendinde, "... *Pay senedi bastırılıncaya kadar ilmühaber çıkarılabilir. İlmühaberlere kıyas yoluyla nama yazılı pay senetlerine ilişkin hükümler uygulanır.*" denilmek suretiyle ilmühaber uygulamasına yer verilmiştir.

Gerek ilmühaber'in ihtiva edeceği bilgiler gerek elde etme ve gerekse devir bakımından nama yazılı hisse senetleri için geçerli olacak ilkeler, ilmühaberler için de uygulanacaktır.

Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 411 inci maddesinde de ilmühaber uygulamasına yer verilmiş olup, hisse senetlerinin yerini geçmek üzere ilmühaber çıkarılabileceği belirtilmiştir.

Dolayısıyla yeni TTK'dan önce çıkarılmış ilmühaberlere de eski TTK cevaz vermektedir.

232 Sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de "ilmühaber" tanımına yer verilmekte, ilmühaberlerin elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesinde, Gelir Vergisi Kanununun hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesine ilişkin hükümlerinin uygulanması gerektiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak gerek Türk Ticaret Kanunu ve gerekse vergi uygulamaları açısından ilmühaberler hisse senetleri gibi işlem görecektir.

3. Hisse Senedi ve İlmühaberlerin Elde Edilme Tarihi

İki yıllık sürenin tespiti açısından hisse senedi ve ilmühaberlerin elde edilme tarihi önem arz etmektedir.

a- Yeni Kurulan veya Satın Alma Yoluyla Elde Edilen Hisseler

Yeni şirket kuruluşu yahut mevcut şirkete sonradan nakden veya ayni sermaye konulması suretiyle (ilk defa veya rüçhan hakkı kullanılmaksızın) elde edilen hisselerin edinim tarihi, kuruluş ve sermaye artırım işlemlerinin tescil tarihidir. Satın alma yoluyla elde edilen hisseler açısından elde etme tarihi bu hisselerin devralındığı tarihtir.[2]

b- *Sermaye Artırımlarında Elde Etme*

Kar ve sermaye yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi nedeniyle elde edilen yeni hisselerin edinim tarihi konusunda, daha önceden sahip olunan hisse senetlerinin iktisap tarihinin esas alınacağı konusunda bir tereddüt yoktur.

232 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de açıklandığı üzere şirketlerin nakit sermaye artırımında, hisse senedi sahipleri tarafından **rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle itibari değerleri ödenerek** sahip olunan hisse senetleri yönünden de iktisap tarihi olarak sahip olunan eski hisse senetlerinin iktisap tarihi esas alınacaktır.

Tebliğde yer alan açıklamanın devamında, **ortakların rüçhan haklarını sınırlamak suretiyle sermaye artırımını temsil eden hisse senetlerinin satılması durumunda ise yeni bir alım işleminin gerçekleştiği**, kabul edilecektir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 461'inci maddesinde rüçhan hakkı; *"her pay sahibi, yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre, alma hakkını haizdir"* şeklinde tanımlanmış olup; pay sahibinin bu hakkının, genel kurulun sermayenin artırımına ilişkin kararı doğrultusunda haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir hüküm altına alınmıştır.

Şirket, rüçhan hakkı tanıdığı pay sahiplerinin, bu haklarını kullanmalarını, nama yazılı payların devredilmelerinin esas sözleşmeyle sınırlandırılmış olduğunu ileri sürerek engelleyemez.

Bize göre sermaye artırımlarında rüçhan hakkı, madde metninde belirtildiği şekilde sınırlandırılıp kaldırılmış olmadığı müddetçe, başka bir iradeye, karara gerek duyulmaksızın kullanılmış sayılır.

c- *Devir ve Bölünme Hallerinde Elde Etme*

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 ve 20 nci maddeleri kapsamında gerçekleştirilen devir ve bölünme (kısmi bölünme dahil) hallerinde, devir olan veya bölünen şirketin ortaklarına verilen hisselerin iktisap tarihi olarak, bu yeni hisselerin verilmesine neden olan devir olan veya bölünen şirketin hisselerinin iktisap edildiği tarihin esas alınması gerekmektedir.[3]

d- Limited Şirketin Anonim Şirkete Dönüşmesi Halinde Yeni Şirketin Hisselerinin Edinim Tarihi

Nev'i yani tür değişikliğine ilişkin düzenlemelere Türk Ticaret Kanunu'nun 180-194 üncü maddeleri arasında yer verilmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesinin 2 inci bendinde; *"Kurumların yukarıdaki şartlar dahilinde tür değiştirmeleri de devir hükmündedir"* denilmiştir.

Gelir İdaresinin benim de katıldığım eski tarihli mukteza düzeyindeki görüşlerine göre; bir limited şirketin anonim şirkete dönüşmesi halinde devir olan yani dönüşen şirket hisse senetlerinin iktisap edildiği tarihin esas alınması gerekir.

Gelir İdaresi eski tarihli bir muktezasında özetle;

"...anonim şirkete ait senetlerinin ilk iktisap tarihi olarak söz konusu iki ortağın nev'i değiştiren limited şirketin sermayesine iştirak ettikleri tarihin dikkate alınması gerekmektedir. " şeklinde görüş verilmiştir.[4]

Konuya ilişkin aynı görüşle verilmiş başka muktezalar da vardır.[5]

Ancak, Gelir İdaresi akabinde görüş değiştirmiş, "hisse senedi üzerinde tasarruf hakkına sahip olunan tarihin iktisap tarihi olarak dikkate alınması" yönünde karar vermiştir.

Bu yönde bir muktezasında Gelir İdaresi Başkanlığı, *"Yukarıdaki hüküm ve açıklamalara göre; ortağı bulduğunuz limited şirkete ait ortaklık hakkınız, anonim şirkete dönüşmesinden sonraki bir tarihte (10.05.2017 tarihinde) hisse senedi çıkarılmak suretiyle hisse senedine bağlanmış olduğundan, sahip olduğunuz hisse senetlerinin satışının değer artış kazancı kapsamı dışında değerlendirilmesinin tespitinde, iktisap tarihi olarak şirket hisse senetleri üzerinde tasarruf hakkına sahip olduğunuz (hisse senetlerinin bastırıldığı) 10.05.2017 tarihinin esas alınması gerekmektedir.[6]"* şeklinde görüş oluşturmuştur.

Gerek tür değiştirmeyi devir hükümlerine tabi kılan Kanun lafzı ve gerekse hisse senetlerinin iki yıl boyunca elde tutulmasının koşul olarak konulmasındaki amaç/ruh dikkate alındığında Gelir İdaresi Başkanlığı'nın özelge düzeyindeki görüşüne katılmıyorum.

Sanıyorum bu konuda yalnız da değilim. Konuya ilişkin olarak aşağıdaki paragraftaki görüşte de aynı yönde açıklamalar yer almaktadır.

"İlgili maddede 2 yıl elde tutulduktan sonra satışında vergi alınmayacağı ifade edilen varlıklar menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları olarak sayıldığı için hissenin menkul kıymetleştirilmesi gereğini anlıyorum. Ancak bu tarihten itibaren iki yıl geçmiş olması gereğini anlamıyorum. Çünkü hisseler (paylar) menkul kıymete bağlanmasa da hisseye tasarruf edilebilmektedir. Şirketin dağıtacağı kar payları tahsil edilebilmekte, şirket hisseleri satılabilmektedir. Bu nedenle hisseye (ortaklık payına) iki yıldan daha önce sahip olduğu ispat edilebiliyorsa, vergisizlik için hisse senedi ihracından itibaren iki yıl daha beklemeye gerek yoktur. Nitekim taşınmaz satışında istisna uygulaması için, taşınmaza iki yıldan daha önce iktisap ve tasarruf edildiği ispatlandığında tapuya tescilden itibaren iki yılın geçmesi beklenmemektedir. Vergilendirmede gerçek duruma itibar edilir.[7]"

e- İlmühaberlerin Hisse Senetleri ile Değiştirilmesi Suretiyle Elde Edilen Hisse Senetlerinin Elde Edinim Tarihi

İlmühaberler yerine geçecekleri hisse senetleri ile değiştirilmek üzere çıkarılan ve hisse senetlerinin basılmasıyla hüviyetini kaybeden geçici belgelerdir.

İlmühaberlerin hisse senetleri ile değiştirilmesi dolayısıyla alınan hisse senetlerinin iktisap tarihi olarak ilmühaberlerin elde edildiği tarih dikkate alınacaktır.[8]

4. Hisse Senedi ve İlmühaberlerin Devri

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 489 uncu maddesinin birinci bendine göre, hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade eder.

Madde metnindeki değişiklik, 7262 sayılı "Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun ile getirilmiş olup, 1/4/2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. [9]

Aynı Kanun ile TTK na geçici 14 üncü madde eklenmiş ve mevcut hamiline yazılı pay senedine sahip olanların, 31/12/2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte anonim şirkete başvuracakları, başvuru

üzerine anonim şirket yönetim kurulunun beş iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildireceği, pay sahipleri anonim şirkete başvuramazlarsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuru yapıncaya kadar kullanamayacakları, hüküm altına alınmıştır.

Türk Ticaret Kanununun 490 ıncı maddesine göre, kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe, nama yazılı paylar, herhangi bir sınırlandırmaya bağlı olmaksızın devredilebilirler. Hukuki işlemle devir, ciro edilmiş nama yazılı pay senedinin zilyetliğinin devralana ana sözleşme hükümlerine göre geçirilmesiyle yapılabilir.

Anonim şirket paylarının satılmasından önce ilmhaberlerin pay senetlerine çevrilmesinin daha sağlıklı olacağı kanaatindeyim.

5. Gerçek Kişilerin Sahip Olduğu Ortaklık Haklarının ve Hisselerinin Elden Çıkarılmasının Katma Değer Vergisi Karşısındaki Durumu

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesi kapsamında değer artışı kazancı olarak vergilendirilecek olan, menkul kıymetler veya diğer sermaye piyasası araçları ile ortaklık hakları ve hisse senetlerinin elden çıkarılması, katma değer vergisinin konusunda girmediğinden, katma değer vergisine tabi değildir.

Hal böyle olunca ivazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde edilen hisse senetlerinin satışı da katma değer vergisine tabi olmayacaktır.

Ticari bir organizasyona bağlı olarak gerçek kişilerin sahip olduğu ortaklık haklarının ve hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği gibi katma değer vergisine de tabii olacaktır.

Ancak Katma Değer Vergisi Kanununun 17/4-g bendi uyarınca hisse senedi teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

C- Kurumların En Az İki Tam Yıl Süreyle Aktiflerinde Yer Alan İştirak Hisseleri, Kurucu Senetleri, İntifa Senetlerinin Elden Çıkarılması

Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-e bendi gereğince kurumların, en az iki tam yıl suretiyle aktiflerinde yer alan iştirak hisseleri ile aynı süreyle sahip oldukları kurucu

hisse senetleri, intifa senetleri ve rüçhan hakları satışından doğan kazançların %75 lik kısmı kurumlar vergisinden istisnadır.[10]

Konuya ilişkin olarak 1 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde geniş açıklamalara yer verilmiştir. Burada önemli gördüklerimize değinecek daha fazla açıklama isteyenler için bahsi geçen tebliği referans göstermekle yetineceğiz.

Maddede yer alan "iştirak hisseleri" deyiimi, menkul değerler portföyüne dahil hisse senetleri ile ortaklık paylarını ifade etmektedir.

Bunlar,

- Anonim şirketlerin ortaklık payları veya hisse senetleri (Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım ortaklıkları hisse senetleri dahil),
- Limited şirketlere ait iştirak payları,
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komanditer ortaklarına ait ortaklık payları,
- İş ortaklıkları ile adi ortaklıklara ait ortaklık payları,
- Kooperatiflere ait ortaklık payları

olarak sıralanabilir.

Bir sermaye iştirakini temsil etmemekle beraber, kurucu senetleri ve intifa senetleri de anılan maddede ayrıca sayılmak suretiyle istisna kapsamına dahil edilmiştir.[11]

Anonim şirketler ile eshamlı komandit şirketlerin sermaye artırımına gitmeleri durumunda, bu şirketlerin hisse senetlerini aktifinde bulunduran kurumlar, bedelli veya bedelsiz olarak yapılan sermaye artırımına katılabilecekleri gibi yeni hisse senedi rüçhan hakkı kuponlarını (öncelikli alım hakkı) başkalarına da satabilmektedirler. Söz konusu rüçhan haklarının satışından elde edilen kazançların %75'i istisnadan yararlanabilecektir.

İstisnadan yararlanabilmek için, **satış bedelinin tamamının, satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar** tahsil edilmesi şarttır.

İstisna uygulamasında mükelleflerin kazancın belli bir kısmı için istisnadan yararlanabilmeleri mümkün bulunmaktadır. İstisnadan kısmen yararlanılması halinde, yararlanılmayan bu kazanç tutarı için sonraki yıllarda istisnadan yararlanılabilmesi mümkün değildir.

Menkul kıymet ticareti ve kiralanmasıyla uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundukları istisna kapsamındaki değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

Türk Ticaret Kanununa göre, gayesi esas itibarıyla başka işletmelere iştiraktan ibaret olan holding şirketlerin (aktiflerinde iştirak amacıyla iktisap edildiği ve elde tutulduğu ispat ve tevsik edilen iştirak hisseleri hariç olmak üzere) iştirak hisselerinin satışından doğan kazançlar için istisna uygulanması söz konusu olmayacaktır.

İstisnanın temel amacı, kurumların mali yapılarının güçlendirilmesinin teşviki olduğundan, ekonomik açıdan şirketlere ilave imkân sağlamayan işlemler istisna kapsamı dışında kalacaktır.

Bağlı ortaklığın/grup şirketlerinin yapacağı sermaye artırımını sonucu doğacak sermaye taahhüdüne karşılık olmak üzere iştirak hisselerinin aynı sermaye olarak bağlı ortaklığa devredilmesi halinde, bağlı değer başka bir bağlı değere (iştirak hissesine) dönüşmüş olacağından söz konusu istisnadan yararlanılamayacaktır.

1- İki Tam Yıl Süreyle Aktifte Bulundurma

İstisna uygulamasına konu olacak iştirak hisseleri ile kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan haklarının en az iki tam yıl (730 gün) süreyle kurumun aktifinde yer alması gerekmektedir.

Kurumlar vergisi mükelleflerinin, aynı kuruma ait değişik tarihler itibarıyla iktisap ettikleri iştirak hisselerinin bir kısmını satmaları durumunda, söz konusu iştirak hisselerinin iki tam yıl aktifte yer alma şartını sağlayıp sağlamadığının tespitinde ilk giren ilk çıkar (FİFO) yönteminin kullanılması gerekmektedir.

İki tam yıl yani 730 günün doğru hesaplanabilmesi için iştirak hisseleri (Gerekli olmadıkça bundan böyle kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan hakları ayrıca dile getirilmeyecektir.) edinim tarihleri önem arz etmektedir.

2- İştirak Hisselerinin Edinim Tarihleri

a- Bedelsiz olarak veya rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle elde edilen hisse senetlerinde iktisap tarihi

Kurumların mevcut hisse senetleri dolayısıyla ellerinde bulunan rüçhan hakkı kuponları karşılığında itibari değeriyle yeni hisse senedi iktisap etmeleri halinde, yeni iktisap edilen söz konusu hisse senetleri açısından iktisap tarihi olarak, eski hisse senetleri ya da iştirak hissesinin iktisap tarihi esas alınacaktır.

Aynı durum, iştirak edilen kurumun nedeni ne olursa olsun yapmış olduğu sermaye artışı dolayısıyla bedelsiz olarak iktisap edilen hisse senetleri açısından da geçerli olacaktır.

Rüçhan hakkı dolayısıyla **itibari değerinden farklı bir değerle** hisse senedi iktisap edilmesi durumunda; bu hisse senetlerinin iktisap tarihi olarak, eski hisse senetleriyle ilişkilendirilmeksizin, fiilen kurumun aktifine girdikleri tarih esas alınacaktır.

Bu yazının B/3-b bölümünde de aktardığımız üzere, ortakların rüçhan haklarını sınırlamak suretiyle sermaye artırımını temsil eden hisse senetlerinin satılması durumunda ise yeni bir alım işleminin gerçekleştiği kabul edilecektir.

b- Devir ve bölünme hallerinde iktisap tarihi

Kurumlar Vergisi Kanununun 19 ve 20 nci maddeleri kapsamında gerçekleştirilen devir, tam ve kısmi bölünme hallerinde, devir veya bölünme suretiyle devralınan iştirak hisseleri için iktisap tarihi olarak, devir alınan veya bölünen kurumdaki iktisap tarihi esas alınacaktır.

(Kısmi bölünmede, devralan şirketin hisseleri ortaklara verilmeyip devreden şirkette iştirakler hesabında bırakılırsa, iktisap tarihi olarak bölünme tarihinin esas alınması gerekir.)

3- Satış Kazancının Fon Hesabında Tutulması

Satış işlemi ister peşin isterse vadeli olarak yapılmış olsun istisna, **satışın yapıldığı dönemde** uygulanacaktır.

İstisna, satış kazancının %75'ine uygulandığından, kazancın tamamının fon hesabına alınma şartı bulunmayıp, **sadece istisnadan yararlanan kazanç kısmının söz konusu fon hesabına alınması** yeterlidir.

Fon hesabına alınma işleminin, satışın yapıldığı yılı izleyen hesap döneminin başından itibaren kazancın beyan edildiği döneme ait kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihe kadar yapılması gerekmektedir.

Fon hesabına alınan tutarın, satışın yapıldığı yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar söz konusu hesapta tutulması gerekmektedir.

Fon hesabına alınan kazanç tutarının mükelleflerce sermayeye ilavesi mümkün bulunmaktadır.

Fon hesabına alınan kazanç tutarının sermayeye ilave dışında, beş yıl içinde başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya dar mükellef kurumlarca ana merkeze aktarılması ya da kurumun tasfiyesi halinde, istisna uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk etmeyen vergiler, vergi ziyai cezası ve gecikme faizi ile tahsil edilecektir.

4- Kazancın Hesaplanması, Kur Farkı ve Vade Farklarının Durumu

İstisna kazancın hesaplanmasında, muvazaa hali ve örtülü kazanç dağıtımı hükümleri saklı kalmak kaydıyla, fiili satış bedeli esas alınacaktır.

İstisna, satışın yapıldığı dönemde uygulanacaktır. Ancak istisnadan yararlanabilmek için, **satış bedelinin tamamının**, satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar tahsil edilmesi mümkündür.

İstisna kapsamındaki değerlerin satışından kaynaklanan alacaklar için alınan faiz, komisyon ve benzeri gelirler, istisna kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

Satış bedelinin döviz cinsinden belirlenmesi durumunda ortaya çıkan kur farklarının da istisna kazancın tespitinde dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

5- İki Tam Yıl Süreyle İktisap Edilen İştirak Hisselerinin Satışının Katma Değer Vergisi Karşısındaki Durumu

Katma Değer Vergisi Kanununun 17/4-r bendine göre kurumların aktifinde en az iki tam yıl (730 gün) süreyle bulunan **İştirak hisseleri** satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler katma değer vergisinden istisnadır.

Diğer yandan aynı Kanunun 17/4-g bendi uyarınca da **hisse senedi teslimleri** de katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

www.koyuncuymm.com

[1] Safi değer artışının tespiti, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 81 inci maddesinde düzenlenmiş olup iktisap bedelinin endekslenmesine ilgili maddenin son fıkrasında yer verilmiştir.

[2] Mehmet MAÇ, E. Hesap Uzmanı, YMM, Yaklaşım Dergisi Eylül 2011, Sayı 225, "2 Yıllık Sürelerin Hesabı Açısından İştirak Hisselerinin Elde Edilme Tarihinin Tespitine İlişkin Mevzuat ve İdari Görüşler"

[3] Kurumlar Vergisi 1 No'lu Genel Tebliği 19.3.3 bendi

[4] İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 20.03.2008 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01/GVK-Mük. 80/14082-4988 sayılı mukteza.

[5] Mehmet MAÇ, E. Hesap Uzmanı, YMM, Yaklaşım Dergisi Eylül 2011, Sayı 225, agm.

[6] İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.02.2018 tarih 62030549-120[Mük.80-2017/386]-154561 sayılı muktezası

[7] Erdoğan Sağlam, T24, 28.08.2021, "Limited şirketin anonim şirkete dönüşmesi nedeniyle ortaklara verilen anonim şirket hisselerinin iktisap tarihi nedir?"

[8] Gelir Vergisi 232 No'lu Genel Tebliği 5 inci bendi

[9]Konuya ilişkin daha ayrıntılı açıklamalar için bkz. Erdoğan Sağlam, T24, 22.02.2021, "Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Basım ve Devri İçin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirim Zorunluluğu ve Geçiş Süreci"

[10] Aynı bende 7394 sayılı yasa ile 14.04.2022 tarihinden geçerli olmak üzere eklenen KVK'nun 5/1 -a bendi kapsamında istisna kazançlara kaynak oluşturan yatırım fonlarının katılma paylarının satışından doğan kazançlara ilişkin istisna konumuz dışında olduğundan burada değinilmemiştir.

[11] 2024 Beyanname Düzenleme Kılavuzu, Kurumlar Vergisi Kanunu (2), Maliye Hesap Uzmanları Derneği, Sf.74